

| HVMFS 2017:20<br>Kapitel | Synpunkt                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6 §                      | <p>Det är inte lätt att navigera rätt bland olika definitioner på var och hur referensförhållande ska hämtas för att bedöma mänsklig påverkan, statusklassning och effektiva åtgärder för att mildra påverkan. Följande typ- och kategoribeskrivningar av vattenförekomster listas.</p> <p><i>Ytvattenkategori</i> : en sjö, ett vattendrag, ett kustvattenområde eller ett vatten i övergångszon (2017:20 3 §)</p> <p><i>Referensförhållande</i> : tillstånd i form av biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska funktioner och strukturer som en ytvattenförekomst uppvisar vid ingen eller mycket liten mänsklig påverkan. Referensförhållandena kan fastställas specifikt för ytvattenförekomsten eller för typer av ytvattenförekomster. (2013:19 3 §)</p> <p><i>Hydromorfologisk typ</i> : en grupp av ytvattenförekomster med likartade hydromorfologiska processer och strukturer. Hydromorfologisk typ utgör utgångspunkt för bedömning av referensförhållandet. (2013:19 1 kap 3 §)</p> <p><i>Närmaste jämförbara typ av ytvattenförekomst</i> som följer av de <i>fysiska</i> förhållanden som beror på vattenförekomstens konstgjorda eller väsentligt ändrade karaktär. (2013:19 1 kap 9 §)</p> <p><i>Typtillhörighet</i> enl 2017:20 6 §</p> <p><i>Olika typer av vattendrag</i> enligt Johan Kling HaV</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>A. Vattendrag i fast berg</li> <li>B. Branta vattendrag med block och sten (Bs, Bk, Bp, Bf)</li> <li>C. Vattendrag med växlande hölja - strömsträcka (Ct, Cv)</li> <li>D. Vattendrag med flera parallella vattendragsfårar</li> <li>E. Sinusformade till meandrande vattendrag i finkorniga sediment</li> <li>F. Vattendrag med överfördjupad fåra i finkorniga sediment utan kontakt med svämplanet/översvämningsyta</li> <li>G. Kustmynnande vattendrag påverkade av saltvatten</li> <li>T. Vattendrag i torv</li> <li>X. Kraftigt modifierade vattendrag</li> <li>Z. Vattendrag av odefinierad typ</li> </ul> <p>I föreskrifterna är strävan att ha så få typer som möjligt. Det är förståligt, annars skulle bilagorna med bedömningsgrunder svälla än mera. Nackdelen är att referensförhållanden för ursprungliga vatten generaliseras, är svåra att definiera och tappar i precision. Ett återkommande mantra är att åtgärder ska vara platsspecifika. Rätt åtgärd på rätt plats. En vägledning är då Johan Klings preciserade vattendragstyper och hänvisning till bilaga 3 för bedömningsgrunder för fysisk påverkan i vattendrag. Föreskriften 2013:19 med bilagor kopplar referensförhållande till föreskrifternas generella typtillhörighet. För en platsspecifik bedömning av mänsklig påverkan och mildrande åtgärder blir föreskriftens typindelning och referensförhållanden ett mycket grovt verktyg. Många vattenverksamheter riskerar att i prövningar villkoras med åtgärder på felaktiga grunder.</p> <p><b>Förslag:</b> SVAF har inte möjlighet att väva ihop problemkomplexet med adekvata referensförhållanden till en sammanfattande föreskriftstext. Det enklaste förslaget är att sista meningen i Referensförhållande: "<b>Referensförhållande kan fastställas specifikt för ytvattenförekomsten eller för typer av ytvattenförekomster.</b>" läggs till i första stycket under 6 §.</p> |
| 8a §                     | <p>Skrivningarna i förordningen 1998:1388 24 och 25 §§ är oklara, särskilt om man läser dem tillsammans. I 24 § 2 st står det att det är "miljökvalitetsnormer som är meddelade när förslag lämnas till regeringen", som ska gälla. Det tolkas av vattenmyndigheterna som att deras klassnings- och normbeslut som gäller. 25 § anger att den nationella planen ska ge vägledning för de myndigheter som "fattar beslut om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön".</p> <p>Förslaget till NAP är mycket klart på flera punkter. Det gäller framför allt riktvärden och riktlinjer för KMV-klassning. Se SVAF:s yttrande 2019-06-28 över förslaget till NAP.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 8c §                     | <p>Skrivningen i paragrafen bör utgå från att enl. propositionen ska Sverige fullt ut tillämpa RDV:s möjligheter till KMV-klassning och undantag. Varje MS bestämmer avgörande kriterier för KMV-klassning. Viss vägledning fås från ECOSTAT:s utkast till Appendix to CIS Guidance Document No. 4 2019-04-24. Förordningen 2018:2103 anger i 4 kap 3 § inga specificerade hydromorfologiska förändringar. Konnektivitetsförändringar kan inte uteslutas som grund för KMV-klassning. Föreskriftsförslagets inskränkande definition av väsentlig fysisk förändring har inget stöd från någon av de ovan nämnda källorna. CIS-dokumentet och utkastet till Appendix talar om hydromorfologiska förändringar, men inga specificerade kvalitetsfaktorer och inte heller anges någon klassgräns som definition av "väsentlig". Amplituden för de hydromorfologiska parametrarnas måttliga status i bilaga 3 uppgår från 20 % till 40 % avvikelse från referensförhållandena. Det betyder att påverkansvariationerna inom klassen kan vara stora. Att strikt använda klassgränsen mellan måttlig och otillfredsställande status som ett kriterium riskerar att missa en preliminär klassning av vattenförekomsten som KMV. En felklassning kan möjligen fångas upp av att de hydromorfologiska åtgärder som behövs för att uppnå GES visar sig innebära en betydande negativ påverkan på vattenverksamheten. Bedömningsprocessen måste då backa tillbaka för att göra en ny KMV-bedömning.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|              | <p><b>Förslag:</b> 1. Hydromorfologiskt tillstånd i sjöar och vattendrag resp. hydrografiska villkor i kustvatten och vatten i övergångszon är väsentligt förändrade på grund av mänsklig verksamhet. 2. Förändringen är permanent till följd av mänsklig verksamhet. 3. Ytvattenförekomsten kan inte uppnå god ekologisk status på grund av de väsentliga förändringarna i dess fysiska karaktär.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| ----välj---- | <p><b>Allmänna råd:</b> Bedömningen bör göras utifrån de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna. Kvalitetsfaktorer för konnektivitet, hydrologisk regim och morfologiskt tillstånd sämre än måttlig, enligt Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:19) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten, är stöd för bedömningen att en ytvattenförekomst fysiska karaktär är väsentligt förändrad.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 8d §         | <p>Grundläggande är att definiera på vilken nivå -nationell, regional eller lokal - som den betydande negativa effekten på vattenanvändningen uppstår för att uppnå god ekologisk status. Texten hänvisar till de tre geografiska skalorna. Det är bra. CIS Guidance No. 4 skriver: "Effects can be determined at the level of a water body, a group of water bodies, a region, a RBD or at national scale." Frågetecknet är vad "specificerad" kommer att betyda. Fortfarande är den specificerade vattenkraftproduktionen endast refererad till den nationella energitillförseln. Det framgår inte minst av vattenmyndigheternas dokument och beslut om tillämpningen av KMV för vattenkraft. Reglerbidragsrapporten ER 2016:11 har fått ett oproportionellt inflytande på VM:s ställningstagande. Den småskaliga vattenkraften tillmäts ingen betydelse i det nationella perspektivet. Den specificerade vattenkraftproduktionen måste definieras och tillämpas utifrån förordningen 2018:2102 27 § särskilt pkt 3. Den nationella planen ska främja "elberedskap och nationell, regional och lokal stabilitet i elsystemet". Utredningsarbete förväntas av Energimyndigheten och Svenska Kraftnät för att beskriva hur förordningens uppmaning ska konkretiseras på lokal nivå. I brist på det måste ändå den "specificerade" vattenanvändningen och vattenkraftproduktionen beaktas i den lokala skalan. SVAF förutsätter att den småskaliga och medelstora vattenkraftproduktionen betraktas som samhällsnyttig.</p> |
| ----välj---- | <p>SVAF förväntar sig en reviderad KMV-vägledning från HaV, som tydligt beskriver samhällsnyttan av olika vattenverksamheter på lokal nivå = vattenförekomst. Bedömningen av den betydande negativa påverkan för varje enskild vattenverksamhet ska avse <u>både</u> påverkan på den specifika verksamheten/verksamheterna och miljön i och vid vattenförekomsten och påverkan på den nationella produktionen (el, livsmedel, vattentillgång m.m.) Först prövas den betydande negativa påverkan av att åtgärda till GES på den lokala nyttan (enskilda verksamheter oavsett storlek) och därefter påverkan på den nationella nyttan (energiförsörjningen/livsmedelsförsörjningen i den nationella skalan). Vattenmyndigheternas tolkning av Reglerbidragsrapporten, att vattenkraftverk med effekt &lt; 1,5 MW inte kan KMV-klassas, kan inte accepteras.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 8e §         | <p>För att <u>förklara</u> en vattenförekomst som KMV måste också bedömningen enligt 8d § ingå</p> <p><b>Förslag:</b> ....enligt 8c § 3 och 8d § i dessa föreskrifter.....</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| ----välj---- | <p>I klartext nämns inte någonstans VFF 4 kap 3 § 2 pkt.: "Det av tekniska skäl eller på grund av höga kostnader inte är rimligt att på något annat sätt som är ett <u>väsentligt</u> bättre alternativ för miljön åstadkomma den nytta som följer av att vattenförekomsten är konstgjord eller kraftigt modifierad".</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| ----välj---- | <p>I den nya förordningen har "väsentligt" lagts till. En rimlighetsavvägning ska göras. Erfarenheten av denna avvägning är liten eftersom 2 pkt inte tillämpas. Enklart är att HaV och vattenmyndigheterna fortsätter med det. Vi kan stödja en vägledning, som utgår från en avvägning där pågående vattenanvändning jämförs med en annan fiktiv vattenanvändning i samma vattenförekomst, om den är väsentligt bättre för miljön och den av tekniska eller kostnadsskäl är rimlig.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |